

ADOPTIOPERHEET RY:N KANNANOTTO VALTIONEUVOSTON LAPSI- JA NUORISOPOLIITTIKAN KEHITTÄMISOHJELMAAN

Adoptioperheet ry toivoo, että valtioneuvoston uudessa lapsi- ja nuorisopoliittisessa kehittämissohjelmassa kiinnitettäisiin erityistä huomiota adoption kautta perheeseen tulleiden lasten nostamiseen tasavertaiseen asemaan muiden suomalaisten lasten kanssa. Yhdenvertaisuuslaki (21/2004) velvoittaa edistämään yhdenvertaisuutta suunnitelmallisesti. 1.1.2007 voimaan tulleessa laissa sairausvakuutuslain muuttamisesta (säädös 1342/2006) ei huomioida riittävästi näiden erityistilanteessa olevien lasten asemaa, mikä on vastoin YK:n lapsen oikeuksien sopimusta sekä kansainvälisiä adoptioita säätelevää Haagin sopimusta, joihin Suomi on sitoutunut. Suomen perustuslain 6 § taas velvoittaa kohtelemaan lapsia tasaveroisesti yksilöinä. Adoptioperheet ovat erityisen haasteellisessa elämäntilanteessa ja epäkohdat sosiaalietuuksissa kuluttavat adoptioperheiden voimavaroja. Em. lakimuutoksen tuoma 20 päivän pidennys adoptioperheiden vanhempainvapaaseen on oikeansuuntainen, mutta riittämätön.

Adoptioperheet ry esittää toivomuksenaan, että valtioneuvosto huomioisi seuraavat näkemykset uudessa lapsi- ja nuorisopoliittikan kehittämissohjelmassa:

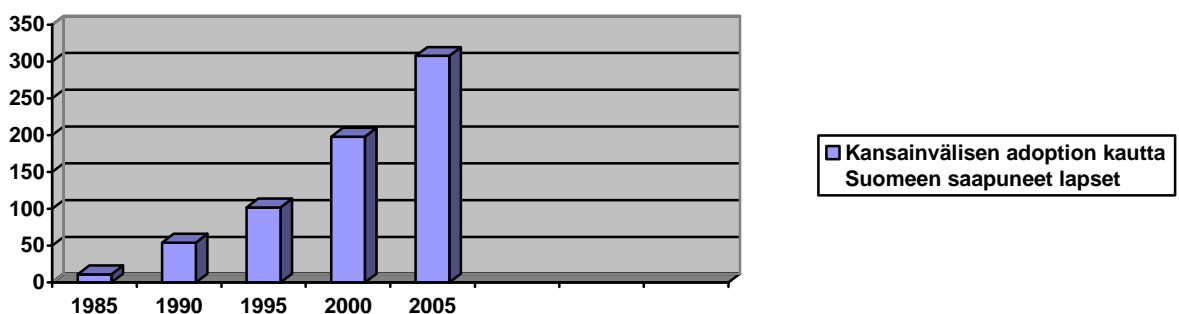
- 1) Adoptioperheet ry esittää, että Ruotsin mallin mukaisesti siirrytään yhdenmukaiseen vanhempainpäivärahojen maksamiseen riippumatta siitä, syntyykö vai adoptoidaanko lapsi perheeseen. Näin ollen kaikilla perheillä olisi käytössä 263 vanhempainpäivärahapäivää (+mahdollinen isäkuukausi). Tämä on tasa-arvoista vanhempien kannalta, mutta ennen kaikkea se lisää adoptiolasten hyvinvointia ja mahdollistaa rauhallisen sopeutusjakson uudessa perheessä. Ruotsissa käytäntö on ollut voimassa 1980-luvulta alkaen. Yhdenvertaisuuslaki (21/2004) velvoittaa Suomessakin edistämään yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.
- 2) Adoptioäiti saa vain vanhempainvapaata, ei äitiysvapaata, minkä vuoksi 1.1.2007 voimaan astunut äitiyspäivärahan korotus 90 prosenttiin ensimmäisten 56 päivän osalta ei koske adoptioäitejä. Adoptioperheiden vanhempainpäivärahaprosenttien tulisi vastata biologisten perheiden vanhempainrahoja. Tulot laskevat lapsen hoidon myötä myös adoptioperheissä. Aivan erityisesti tämä koskee yksin lapsen adoptoivia, joita on noin 10 -15 % adoptiovanhemmista.
- 3) Adoptioperheet ry esittää, että vanhempainraha voitaisiin ulottaa nykyisestä 0-6-vuotiaan adoptoivista 0-9-vuotiaan adoptoiviin. Kouluikäisiä lapsia adoptoidaan hyvin vähän, mutta he tarvitsevat alkuvaiheessa intensiivistä tukea perheeltään, jotta he pääsevät kiinni suomalaiseen koulujärjestelmään. Kieli, kulttuuri ja perhe ovat näille lapsille uusia - kuitenkin samalla alkavat suoraan koululaisen veloitteet. Turvallisuutta kokeva lapsi oppiikin paremmin.
- 4) Adoptioperheet ry esittää, että biologisten vanhempien tapaan adoptiovanhemmat saisivat lapsen iästä riippumatta oikeuden hoitaa lasta kotona hoitovapaan turvin siihen saakka, kunnes lapsen saapumisesta perheeseen on kulunut kolme vuotta, ja että lasta kotona hoitava vanhempi olisi tuolta ajalta oikeutettu kotihoidontukeen. 1.8.2006 alkaen hoitovapaata on voinut saada myös lapsen täytettyä 3 vuotta, jos adoptiosta on kulunut alle 2 vuotta.

- 5) AdoptioPerheet ry haluaa tuoda julki huolestumisensa erilaisen etnisen taustan omaavien lasten ja nuorten kohtaaman rasmin johdosta. Yhdistys kokee tärkeänä, että uudessa lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa painotettaisiin erityisesti suvaitsevaisuuden ja erilaisuuden kohtaamisen edistämistä.
- 6) AdoptioPerheet ry on huolissaan kaikkien adoptioasioiden kanssa toimivien tahojen henkilöstöresursseista. Vaikka erityisesti kansainvälinen adoptio on kasvanut voimakkaasti (asiakasmäärät voimakkaammin kuin saapuvien lasten määrä), eivät adoptiotahojen resurssit ole kasvaneet juuri lainkaan. Tämä tarkoittaa kasvavia jonoja adoptio-neuvontaan, kiintiöitä ja jonoja adoptiopalveluntantajille, lähes puolen vuoden jonoa adoptioluvan käsittelyyn Sosiaali- ja terveysministeriön alaisessa Suomen kansainvälisten lapseksiottamisasioiden lautakunnassa jne. Tämä tarkoittaa myös vähemmän henkilökohtaista palvelua adoptioasiakkaille ja vähemmän mahdollisuuksia kehittää adoptio-toimintaa niin määrällisesti kuin laadullisesti sekä vähäisten ammattilaisten väsymistä työtaakan alle. Virallisen adoptioprosessin ulkopuolella toimivat järjestöt eivät pysty vastaamaan riittävällä tasolla erilaisten tukipalveluiden tarpeeseen adoptioPerheeten määrän lisääntyessä huikeasti.

Adoptiotahoja ovat:

- adoptioneuvontapalveluja antavat kuntien ja Pelastakaa Lapset ry:n sosiaalityöntekijät
- kansainvälistä adoptiopalvelua antavat Helsingin kaupungin sosiaalivirasto / Perheoikeudelliset asiat, Interpedia ry ja Pelastakaa Lapset ry
- lakisääteisistä tehtävistä huolehtiva Suomen kansainvälisten lapseksiottamisasioiden lautakunta
- adoptiokuraattoritoiminta
- adoption saralla toimivat yhdistykset AdoptioPerheet ry ja Yhteiset Lapsemme ry

Adoption kasvusta antaa osviittaa vuosittain saapuvien lasten määrä kansainvälisessä adoptiossa. On tosin huomioitava, että lapsia tulisi enemmänkin, jollei resurssipula aiheuttaisi jonoja ja viivästyksiä adoptioprosessin kaikissa vaiheissa. Ulkomailta syntyneiden lasten adoptioiden lisäksi kotimaisia ns. vierasadoptioita on toteutunut viime vuosina noin 30 – 50 vuosittain.

Ehdotetun perhevapaauudistuksen kustannusvaikutukset

- 1) On laskettu adoptiovanhempien vanhempainpäivärahan 20 päivän pidennyksen maksavan 400 000 euroa (20pv x 400 vakuutettua). Edelleen erotuksena olevien 63 päivän osuuden korjaaminen maksaisi 1,3 miljoonaa euroa.
- 2) Keskiarvopäivärahojen mukaan adoptioäiti menettää 830 euroa 56 päivän aikana. Yhteiskunnan kannalta menoerä on 330 000 euroa.
- 3) Jos kouluikäisiä lapsia adoptoidaan viisi vuodessa, on lisäkustannus luokkaa 70 000 euroa.

Lisätietoa: toiminnanjohtaja Anu Uhtio, puh. 050 3535 952, ja hallituksen puheenjohtaja Hannele Davidsson, puh. 040 580 0207